

**Nasjonalparkstyret
for Reinheimen**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Fjellsenter,
Brubakken 2, 2686 Lom
Norsk Tindesenter
Havnegata 2, 6300 Åndalsnes

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 04
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/reinheimen>

Ola Stubrud Teigen
Flatmovegen 59
2686 Lom

Saksbehandler Kristine Sørleie

Vår ref. 2021/9170-3 432.2

Dykkar ref.

Dato 30.09.2021

Dispensasjon - Finndalen landskapsvernområde - 2021 - inngjerding seterhus og bygging av platting på gnr. 159/1/59 - Ola Stubrud Teigen

Nasjonalparkstyret for Reinheimen behandla saka i møte 24.09.21.

Under behandling av plattingen la Per Magnus Berdal fram eit alternativt forslag til vedtak. Ved røysting vart forslaget frå Per Magnus Berdal vedteke, mot 2 stemmer, som gjekk for forvaltar si innstilling.

Vedtak

Inngjerding

Med heimel i naturmangfaldlova § 48, får Ola Stubrud Teigen dispensasjon til å gjerde inn eit avgrensa areal kring sitt seterhus med feste nr. 59, på Sterringen i Finndalen landskapsvernområde. Tiltaket skal hindre at beitedyr gjer skade på seterhus og er til unødig ulempe.

Dispensasjon er gjeve med følgjande vilkår:

- *Det kan gjerdast inn eit areal på 43 m², og ca. 27 løpemeter gjerde.*
- *Det nye gjerdet skal festast i eksisterande gjerde, som er montert til veggen på seterhuset si aust- og vestsida.*
- *Det skal brukast tradisjonelt gjerdemateriell som skigard, stakitt, steingjerde.*
- *Nasjonalparkstyret for Reinheimen kan be om at gjerdet blir fjerna.*

Platting

Med heimel i naturmangfaldlova § 48, får Ola Stubrud Teigen dispensasjon til bygging av platting på vestsida av seterhuset på Sveinesetra med festenr. 59, på Sterringen.

Plattingen skal byggjast i lengderetning av vestveggen på seterhuset, og med breidde på 2,2 meter ut til gjerde.

Grunngjeving for å gje dispensasjon er at tiltakshavar har fått godkjenning av Finndalen fjellstyre i 2019.

Plattingen innafor gjerdet på bakkenivå vil ikkje vere skjemmande eller føre til nemneverdig ulempe for verneverdiane i området.

SNO-Reinheimen vil kontrollere at tiltaka er gjennomført i samsvar med vedtaket.

Klage

Vedtaket kan klagast inn for Miljødirektoratet av partar i saka eller andre som har rettsleg klageinteresse med ein frist på 3 veker jf. forvaltningslova § 28. Ei eventuell klage skal rettast til Miljødirektoratet, men sendast til Nasjonalparkstyret for Reinheimen.

Kopi av saksprotokoll frå møtet er vedlagt.

Med helsing

Kristine Sørli
nasjonalparkforvaltar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:

Statens naturoppsyn v/Thomas Rødstøl
fjelloppsyn Finndalen, Kjell Gaukstad
Mari Melbø Rødstøl
Statens Naturoppsyn v/Per Olav Haugen
Lom kommune
Finndalen fjellstyre
Jon Sjurgard
Statskog, Hilde Hammer
Statsforvalteren v/Marit Vorkinn

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2021/9170-2

Saksbehandlar: Kristine Sørle

Dato: 08.09.2021

Utval Nasjonalparkstyret for Reinheimen	Utvalssak 50/2021	Møtedato 24.09.2021
---	-----------------------------	-------------------------------

Finndalen landskapsvernområde - dispensasjon - 2021 - inngjerding seterhus og bygging av platting på gnr. 159/1/59 - Ola Stubrud Teigen

Innstilling frå forvaltar

Inngjerding

Med heimel naturmangfaldlova § 48, får Ola Stubrud Teigen dispensasjon til å gjerde inn eit avgrensa areal kring sitt seterhus med feste nr. 59, på Sterringen i Finndalen landskapsvernområde. Tiltaket skal hindre at beitedyr gjer skade på seterhus og er til unødig ulempe.

Dispensasjon er gjeve med følgjande vilkår:

- Det kan gjerdast inn eit areal på 43 m², og ca.27 løpemetar gjerde.
- Det nye gjerdet skal festast i eksisterande gjerde, som er montert til veggen på seterhuset si aust- og vestside.
- Det skal brukast tradisjonelt gjerdemateriell som skigard, stakitt, steingjerde.
- Nasjonalparkstyret for Reinheimen kan be om at gjerdet blir fjerna.

Platting

Med heimel i verneforskrift for Finndalen landskapsvernområde § 3, pkt. 1.3 c), får Ola Stubrud Teigen avslag på søknad om platting kring seterhuset på Sveinesetra med festnr. 59, på Sterringen.

Bygging av terrasse, veranda og platting er framandelement i den lokale byggjeskikken og skal ikkje vere tillate, jf. vernereglane i Finndalen landskapsvernområde. Plattingar av slik karakter vil kunne skape uheldig presedensverknad og føre til at det verdifulle setermiljøet i Finndalen får ein annan karakter, noko som er i strid ved verneføremålet.

SNO-Reinheimen vil kontrollere at tiltaka er gjennomført i samsvar med vedtaket.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Nasjonalparkstyret for Reinheimen - 24.09.2021

Innstillinga om inngjerding vart samrøystes vedteke.

Under behandling av plattingen vart det lagt fram følgjande forslag frå Per Magnus Berdal i møtet:

Med heimel i naturmangfaldlova § 48, får Ola Stubrud Teigen dispensasjon til bygging av platting på vestsida av seterhuset på Sveinesetra med festenr. 59, på Sterringen.

Plattingen skal byggjast i lengderetning av vestveggen på seterhuset, og med breidde på 2,2 meter ut til gjerde.

Grunngjeving for å gje dispensasjon er at tiltakshavar har fått godkjenning av Finndalen fjellstyre i 2019.

Plattingen innafor gjerdet på bakkenivå vil ikkje vere skjemmaende eller føre til nemneverdig ulempe for verneverdiane i området.

Ved røysting om plattingen vart forslaget frå Per Magnus Berdal vedteke, mot 2 stemmer, som gjekk for forvaltar si innstilling.

Vedtak

Inngjerding

Med heimel i naturmangfaldlova § 48, får Ola Stubrud Teigen dispensasjon til å gjerde inn eit avgrensa areal kring sitt seterhus med feste nr. 59, på Sterringen i Finndalen landskapsvernområde. Tiltaket skal hindre at beitedyr gjer skade på seterhus og er til unødig ulempe.

Dispensasjon er gjeve med følgjande vilkår:

- Det kan gjerdast inn eit areal på 43 m², og ca.27 løpemetar gjerde.
- Det nye gjerdet skal festast i eksisterande gjerde, som er montert til veggen på seterhuset si aust- og vestsida.
- Det skal brukast tradisjonelt gjerdemateriell som skigard, stakitt, steingjerde.
- Nasjonalparkstyret for Reinheimen kan be om at gjerdet blir fjerna.

Platting

Med heimel i naturmangfaldlova § 48, får Ola Stubrud Teigen dispensasjon til bygging av platting på vestsida av seterhuset på Sveinesetra med festenr. 59, på Sterringen.

Plattingen skal byggjast i lengderetning av vestveggen på seterhuset, og med breidde på 2,2 meter ut til gjerde.

Grunngjeving for å gje dispensasjon er at tiltakshavar har fått godkjenning av Finndalen fjellstyre i 2019.

Plattingen innafor gjerdet på bakkenivå vil ikkje vere skjemmaende eller føre til nemneverdig ulempe for verneverdiane i området.

SNO-Reinheimen vil kontrollere at tiltaka er gjennomført i samsvar med vedtaket.

Dokument i saka

- Søknad om inngjerding og bygging av platting frå Ola Stubrud Teigen, 13.06.19, oversendt frå Finndalen fjellstyre på e-post.

Saksopplysningar

Ola Stubrud Teigen søker Finndalen fjellstyre om å bygge platting og gjerde inn seterhuset på Sveinsetra, fnr. 59 på Sterringen i Finndalen landskapsvernområde. Søknaden er avklart med Statskog og Fjellstyre for vurdering etter seterforskrifta i 2019, og tiltaka skal nå behandlast etter verneforskrift for Finndalen landskapsvernområde.

Grunnen til at saka ikkje er lagt fram for nasjonalparkstyret tidlegare, er at nasjonalparkstyret ikkje har fått søknaden før lang tid etter vedtaket gjort av fjellstyret.

Søknaden frå Ola Stubrud Teigen omfattar platting på nord- og vestsida av seterhuset, i tillegg oppsett av gjerde kring seterhuset som skissert på foto under. Platting er i søknaden skissert med breidde på ca 2,2 meter frå husveggen, og på nivå med nedkant av kledningen på huset. Det er søkt om å sette opp totalt 27 meter gjerde kring platting og seterhus der festefunkt for gjerde er på eksisterande gjerde på aust- og vestsida av huset. Søklar oppgir at behovet for gjerde er for å halde beitedyr unna husveggen, særleg hestar gjer skade på både på kledning og glaslister.

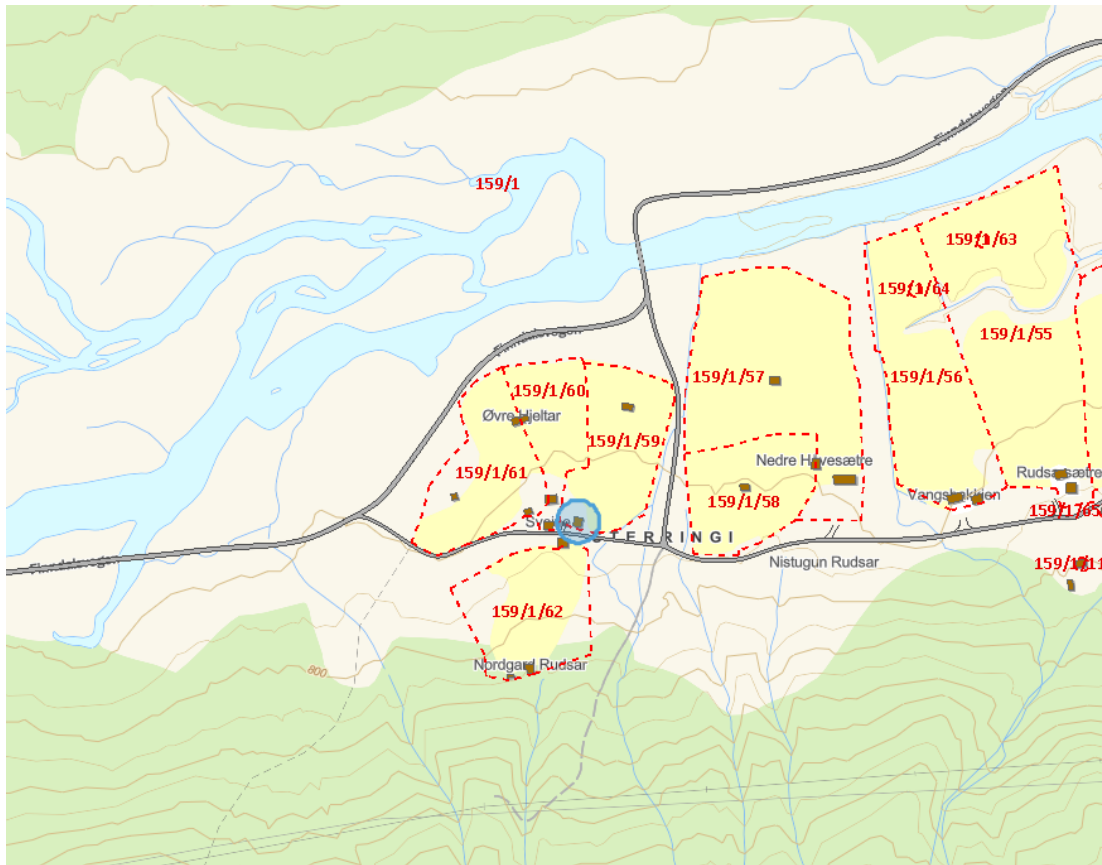
Ola Stubrud Teigen opplyser og i søknaden om at han nyleg har overtatt Sveine med tilhøyrande seter, fnr. 59, i Finndalen. Han har sett i stand og gjerda inn seterkvea for å slå arealet på setra.

Foto: Seterhuset sett frå aust

Foto: seterhuset sett frå vest

Kart: Seterhuset med fnr.59 er markert med blå ring

Heimelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret for Reinheimen har delegert forvaltningsmyndighet for Reinheimen nasjonalpark og tilhørende landskapsvernområde og naturreservat i medhald av naturmangfaldlova § 62 og nasjonalparkstyret sine vedtekter, sist revidert 01.03.2020.

Søknaden er vurdert i samsvar med

- Verneforskrift for Finndalen landskapsvernområde, 24.11.2006
- Forvaltningsplan for Reinheimen, 2010
- Naturmangfaldlova, 19.06.2009

Verneformål – forskrift

Finndalen landskapsvernområde er verna mot inngrep som vesentleg kan endre eller verke inn på landskapet sin art eller karakter, jf. verneforskrift § 3, pkt. 1.1., herunder tilbygg og ombygging av bygningar eller anlegg og andre faste eller midlertidige innretningar mm...

Reglane i pkt. 1.1. skal ikkje vere til hinder for: *Vedlikehald av eksisterande bygningar, vegar, anlegg, gjerde og liknande. Alt vedlikehald på bygningar skal ta utgangspunkt i tradisjonell byggeskikk med omsyn til utforming og materialbruk. Arbeidet skal ikkje føre til endringar av storleik eller eksteriøret på bygningen.* (jf. § 3, pkt. 1.2)

Nasjonalparkstyret kan jf. verneforskrifta § 3, pkt. 1.3, gje løyve til
b) oppføring av nødvendige nye bygningar til jordbruks- og seterføremål, og
c) ombygging og tilbygg til eksisterande bygningar i samsvar med forvaltningsplan.
h) Gjerding i utmark og bygging av sankekveer.

Forvaltningsplan

I forvaltningsplan s. 126 og 127, står det følgjande om Byggeskikk og ombygging og tilbygg (§ 3, pkt. 1.3, b og c):

Byggjeskikk § 3, pkt 1.2, b og 1.3, b og c.

Ved vedlikehald og restaurering skal ein leggje vekt på å ta vare på viktige element i

Materialval

Byggjeteknikk

Utforming og farge,

jf. opplistinga ovafor.

Ved godkjenning av byggjetiltak etter søknad skal det settast vilkår om at dei blir gjennomført slik at dei ikkje dannar ein kontrast til eksisterande busetnad eller verkar skjemmande i landskapet.

Ombygging og tilbygg § 3, pkt 1.3, c

Etter søknad kan forvaltningsstyresmakta godkjenne tilbygg på og ombygging av eksisterande bygg. Ved søknader om ombygging skal ein vera restriktiv med å tillate ombygging som gjev grunnlag for bruksendring av bygningar. Dette må vegast opp mot verneføremålet og målet om ta vare på landskapets sin karakter.

For landbruksbygg og andre bygg som gjeld utøving av bruksrett skal arealet tilpassast etter driftsmessige behov.

Etter søknad kan det bli gjeve løyve til tilbygg og/eller ombygging av eksisterande bygningar i samband med etablering av småskala næringsverksemd knytt til setrane (jf. pkt. 9.6.2).

For fritidsbygg kan forvaltningsstyresmakta tillate ei utviding slik at samla areal ikkje overstiger 75 m² (BRA) etter Norsk Standard NS3940, inkl. eventuelle uthus og anneks, maks 3 bygningar. Ved vurdering av storleik på utvidinga skal forvaltningsstyresmakta ta omsyn til omgjevningen og opprinneleg storleik på bygningen. Høve der det berre blir gjeve løyve til mindre utvidingar er:

- i sårbare område som snauffjell eller seterområde

- av omsyn til andre bygningar i nærleiken

- av andre omsyn der ein bygningsmasse på 75 m² ikkje er ønskeleg, t.d. tidlegare praksis, byggjeskikk.

Bygging av terrasse, veranda og platting er framandelement i den lokale byggjeskikken og skal ikkje vere tillate.

I forvaltningsplan for Reinheimen, står det følgjande på s. 128 om gjerde- og sanketrør:

Gjerde- og sanketrør § 3, pkt 1.3, h, jf 1.2, a.

Etter søknad kan forvaltningsstyresmakta gje løyve til gjerding i utmark i den grad det er nødvendig for landbruksdrifta eller skjøtsel av kulturlandskapet. Gjerding skal kunne skje med tradisjonelle gjerdetypar som skigard, stakitt, steingjerde eller einergjerde. Det skal også kunne nyttast nettinggjerde eller straumgjerde.

Sanketrør bør plasserast innåt anna inngjerd område.

Det blir ikkje opna for å gjerde inn hytter og buer.

Naturmangfaldlova

Inngjerding av hytter og seterhus er ikkje i verneforskrifta som eit unntak nasjonalparkstyret kan gje dispensasjon til. Søknaden om inngjerding av seterhuset må derfor behandlast som dispensasjon frå vernevedtak, § 48 i naturmangfaldlova (NML).

Naturmangfaldlova § 48 sett strenge krav til når ein dispensasjon eventuelt kan vurderast, og opnar for dispensasjon for tiltak som «*ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig*». Begge vilkår må vera oppfylt. Dispensasjon *må* heller ikkje gjevast sjølv om vilkåra er oppfylt. Skjønn og instruksar frå overordna myndigheiter spiller også inn. Dispensasjonsheimelen i naturmangfaldlova § 48 kan ikkje nyttas for å utvide ramma gjeve i vernevedtaket, men skal være ein sikkerheitsventil som skal fange opp heilt spesielle tilfelle som ikkje ble vurdert på vernetidspunktet.

Presedens

I enkeltsaker som gjeld små tiltak, som i denne saka, skal ein vurdere verknaden av presedens ved at andre kan få dispensasjon til liknande tiltak. Dette følgjer ikkje minst krav til likebehandling. Presedensvurdering bør vera så konkret som mogleg, jf. Retningsliner for vurdering av presedens i byggesaker etter naturmangfaldlova § 48, gjeve av KLD, ved brev frå Miljødirektoratet 02.03.2015.

Vurdering

Finndalen, særleg rundt sæterstulane, er påverka av beite. Det er forholdsvis stort beitetrykk i heile landskapsvernområdet, og tal frå landbrukskontoret i Skjåk og Lom dokumenterar dette da det årleg blir slept om lag 2800 beitedyr i Finndalen, fordelt på storfe, sau og lam, geit og hestar. I forvaltningsplan er det registrert 32 setre fordelt på 4 seterstuler, Gjerdingodden, Breistulen, Sterringen og Vangen.

Inngjerding:

Vernereglane tek i fyrste rekkje høgde for å imøtekomme behovet for gjerding i landbruksnæringa, og ved omsyn til skjøtsel av kulturlandskapet. Vernereglane i pkt. 1.1 er ikkje til hinder for drift av setervollar og dyrka areal herunder gjerding, når dette ikkje er i strid med verneformålet, eller vedlikehald av eksisterande bygningar, vegar, anlegg, gjerde o.l. (jf. verneforskrift § 3, pkt. 1.2)

Inngjerding av hytter er konfliktfylt fordi det kan vere ei ulempe for beitebruk, fri ferdsel og landskapsforhold. På ei anna side er mangel på gjerde også konfliktfylt i områder med høgt beitetrykk og i dei tilfelle der beitedyra nyttar uteområde inntil hytter og seterhus. Sjølv om det i forvaltningsplan står at det ikkje blir opna for å gjerne inn hytter og buer, så er det forhold der gjerding kan vera nødvendig. I forvaltningsplan er det registrert totalt 96 byggverk i Finndalen. På Sterringen er det registrert 27 bygningar, der 8 er seterhus og 5 er definert som «andre bygg» inkludert t.d. hytter. Søkjaren har seter og seterhus på Sterringen der det er konsentrasjon av beitedyr, både storfe, hest, sau og geit. Det er såleis eit dokumentert behov for gjerde, og det er eit akseptert behov for ei mindre inngjerding av uteområdet ved inngangspartiet i dette tilfelle. I 2016 gav nasjonalparkstyret dispensasjon til å gjerde inn ei hytte på Breidstulen. Dette skaper presedens for søknader med liknande behov, som i denne saka. På sikt bør retningsliner for inngjerding av seterhus og hytter kunne innarbeidast i forvaltningsplan, da det etter kvart er gode erfaringar med avgrensa gjerding kring fritidsfester i landskapsvernområda for å unngå konflikstar med beiteinteressar.

I seterområder med beitedyr som nyttar uteområdet inntil hytter og seterhus, vil inngjerding av eit avgrensa område kring hytta vera eit akseptert behov som det kan gjevast dispensasjon til. Avgrensing på areal og krav til gjerdemateriell, vil kunne avbøte på eventuelle ulemper for verdiane i området. Av omsyn til landskapsverdiane er det viktig at det blir sett opp gjerde med materialar som er i samsvar med den lokale byggeskikken i landskapsvernområdet, og ein materialbruk som er minst mogleg dominerande i landskapet. Tiltaket er ikkje av ein slik art at det er aktuelt å nytte føre-var-prinsippet.

Kunnskapsgrunnlaget for Finndalen landskapsområde er godt både når det gjeld naturverdiar og kulturlandskap. I tillegg er det god oversikt over beitebruk og bygningar.

Bruken av setrene er i større grad enn tidlegare berre nytta i samband med slått og beite, til fritidsføremål og ved tilsyn av beitedyr på utmark.

Fordelen ved å gjerde inn eit avgrensa areal inntil hytte og uthus i beitepåverka område vil vera stor, medan ulempene er vurdert som små. Beitetrykket i setergrendene er relativt høgt, og med aukande storfe- og ammekubesetningar vil det vera aksept for inngjerding av eksisterande hytter og seterhus. Dette er forhold som har endra seg noko etter vernetidspunktet. Tiltaket strider ikkje mot verneføremålet og påverkar ikkje verneverdiane nemneverdig.

Platting:

Når det gjeld platting er det i søknaden skissert platting kring seterhuset på totalt 35 m², som strekker seg framfor inngangspartiet mot nord og vidare kring huset på vestsida. Ut i frå søknaden skal plattingane byggjast på nivå med nedkanten av kledningen, og dekke over steinmuren og steintrappa. Av foto kan det sjå ut som om terrenget kring huset er noko planert og steinsatt tidlegare, og behovet for platting i dette tilfelle er ikkje like framtreddande som behovet for gjerde.

I byggesaker skal ein vurdere presedensverknaden, ved ei konkret vurdering av kor mange andre søknader ein kan forvente i området, jf. naturmangfaldlova § 10 (økosystemtilnærming og samla belastning). I forvaltningsplan er det registrert 96 byggverk i Finndalen, der 35 er seterhus og ca 10 hytter. Av omsyn til likebehandling, vil verknaden av presedens ved at andre med seterhus og hytter vil søke om liknande tiltak vera til stade. Forvaltar har vurdert sannsynlegheita for at det vil bli mange liknande saker som stor, da setrene i også i aukande grad blir brukt til fritidsføremål. Ein slik utvikling vil kunne føre til at det verdifulle setermiljøet i Finndalen endrar seg og får ein annan karakter, noko som er i strid med verneføremålet.

Nasjonalparkstyret for Reinheimen har i møte 02.07.21 gjeve avslag på søknad om platting inntil hytte og uthus på Sterringen. Platting, terrasse og veranda er vurdert i utarbeidinga av forvaltningsplan, der slike byggverk er definert som framandelement i den lokale byggeskikken, og ikkje skal vera tillate. Tiltaket vil vera i til ulempe for verneføremålet og dispensasjon kan ikkje gjevast.